

DOSSIER MEUBILAIR

Over bedden, tafels, stoelen, banken, zetels, kasten, rekken enz.

Bij de keuze van het meubilair moet je het als uitbater maar allemaal zelf zien uit te visen. Geen gemakkelijke klus, en dan nog bestaat de kans dat je nadien bij jezelf denkt "had ik dit op voorhand geweten".

In dit dossier proberen we je te helpen om de uiteindelijke keuze richting te geven. Niet enkel de kostprijs zal de keuze beïnvloeden. Ook andere elementen zoals groepsverwachtingen, duurzaamheid of veiligheid kunnen een bepalende rol spelen.

Verder onderwerpen we elk stuk meubilair aan een uitgebreid onderzoek en verwijzen we naar de voorwaarden uit het decreet 'toerisme voor allen'.

Meubels in het jeugdverblijf

OVER TYPES EN MEUBELS

Groepen op zoek naar een jeugdverblijf kiezen uit een gevarieerd aanbod. Ze kiezen uit een jeugdverblijf type A, B of C en dit in zelfkook of volpension. Het gekozen type bepaalt grotendeels het gewenste comfortniveau (zie kader). Tafels en stoelen zijn overal aanwezig, maar wie bijvoorbeeld bedden wil, kiest voor een type B of C. Welk meubilair je minstens moet voorzien als uitbater, hangt samen met het gekozen type.

AANDACHTSPUNTEN BIJ AANKOOP VAN MEUBILAIR

Nieuw versus tweedehands

De keuze om meubilair nieuw of tweedehands te kopen, hangt af van diverse factoren. Het budget speelt daarin vaak een belangrijke rol, maar is niet altijd doorslaggevend. Soms kan het handig zijn om ook over een goede garantie te beschikken of worden praktische redenen

in overweging genomen. De levertijd, het vervoer of het monteren van het meubilair zijn daar enkele voorbeelden van. Bij nieuwe meubels kan je eventueel een duidelijke leveringstermijn afspreken en bij niet-naleving ervan schadevergoeding eisen. Wie tweedehands koopt, heeft deze mogelijkheden niet. Daar moet je vaak wat meer geduld oefenen alvorens het gewenste en juiste aantal meubilair gevonden is. Bovendien moet je dikwijls zelf instaan voor het vervoer en het monteren. Als het jeugdverblijf tegen een bepaalde periode beschikbaar moet zijn, kan dit een probleem opleveren.

Duurdere klasse of goedkoop?

Zowel bij nieuw als tweedehands kan gezocht worden binnen diverse prijsklassen. Binnen dezelfde prijsklasse is tweedehands natuurlijk wel de goedkoopste. Doorgaans zijn meubels uit de duurdere prijsklasse van hogere kwaliteit en duurzamer. Dit biedt het voordeel dat je in principe minder snel moet vernieuwen. Maar het prijsverschil kan ook andere

redenen hebben zoals de producteigenschappen of het design. Je gaat dus best na of de meerprijs voor het jeugdverblijf effectief een meerwaarde biedt. Het hoeft dus zeker niet altijd het duurste te zijn.

“Wie tweedehands koopt, moet vaak wat meer geduld oefenen alvorens het gewenste en juiste aantal meubilair gevonden is.”

Duurzaamheid

Duurzame meubels zijn in de eerste plaats stevige meubels. Door aandacht te schenken aan de kwetsbare onderdelen van het meubilair, zoals de bevestigingspunten, verleng je de levensduur van je materiaal. Als deze onderdelen stevig zijn of hersteld of verstevigd kunnen worden, is duurzaamheid gegarandeerd.

Hout is een nagroeibare grondstof die gekweekt wordt en mits goed beheer onuitputbaar is. Bovendien is er geen afvalprobleem, omdat het herbruikbaar en zonder toevoeging van synthetische ingrediënten composteerbaar is. Dergelijk hout is te herkennen aan het FSC-label (forest stewardship council) en waarborgt goed bosbeheer.

Hout en ook metaal zijn absoluut milieuvriendelijker dan plastic of andere kunststoffen.

Toegankelijkheid

Wat toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers betreft, hanteert Toerisme Vlaanderen een aantal afmetingen. Zo hebben tafels best een vrije hoogte onder het tafelblad van 70 cm, een vrije diepte van 60 cm en een vrije breedte van 90 cm. De maximale hoogte van het tafelblad bevindt zich op 80 cm. Voldoet je tafel niet aan de vereiste vrije hoogte, dan kan je eventueel onder de poten blokjes plaatsen.

TYPE A

Het aantal tafels en zitplaatsen (stoelen of banken) moet minstens gelijk zijn aan de maximale binnencapaciteit.

TYPE B

Dezelfde voorwaarden voor type A gelden voor type B. Daarenboven moeten er bedden, matrassen en matrasbeschermers zijn voor alle gasten.

TYPE C

Dezelfde voorwaarden voor type A en B gelden voor type C. Voor elk bed is nog een beschermhoes, een hoofdkussen en een deken voorzien.

Kies je favoriete stoel uit.

Het bed is minimaal 46 cm en maximaal 54 cm hoog.

De leggers van kasten worden geplaatst op diverse hoogtes.

Veiligheid

Voor meubilair bestaan geen veiligheidsnormen, behalve dan de verplichte bedrandbeveiliging en ladders voor stapelbedden (zie kader). Specifieke afmetingen staan echter ook daar niet neergeschreven. Hiervoor wordt beroep gedaan op het gezond verstand van de uitbater. Dit principe geldt ook voor andere aspecten rond veiligheid. Toch zijn er een aantal zaken waar je zeker kan rekening mee houden. Kan niemand zich kwetsen aan nagels of splinters? Vallen tafels, stoelen of zitbanken niet gemakkelijk om? Is het opklapsysteem veilig voor de vingers? Enz.

Waar kopen?

Meubelzaken zijn ongetwijfeld bereid om je meubels te verkopen. Alleen is de kans reëel dat de kwaliteit niet voldoet

Het bevestigen van een bed aan de muur komt de stevigheid ten goede.

of het kostenplaatje niet past binnen het vooropgestelde budget. Daarom zoek je misschien beter in groothandels gespecialiseerd in projectinrichting of informeer je in kringwinkels.

Vind je in de winkels niet het gewenste materiaal, dan kan je zoeken op het internet waar je tal van gespecialiseerde websites in tweedehandsartikelen vindt. Ook op de website van het Belgisch leger kan je zoekertjespagina's vinden. Een andere mogelijkheid is het opvolgen van diverse faillissementen. Het kan ook helpen om aan veel mensen te laten weten wat je precies zoekt en misschien krijg je een gouden tip van een brouwer, een bezoekende groep of nog iemand anders. Zij kennen misschien een café of hotel dat meubilair vernieuwt en het oude voor een prijke van de hand doet.

MEUBILAIR IN HET DECREET 'TOERISME VOOR ALLEN'

Stapelbedden worden bij voorkeur maximaal twee aan twee met lange zijden tegen elkaar geplaatst. Als dit het geval is, beschikt elk stapelbed over een ladder aan de korte zijde van het bed. Ladders vastgemaakt aan of geplaatst tegen stapelbedden moeten altijd zo geïnstalleerd zijn dat de evacuatie van de personen, zowel uit de onderste als uit de bovenliggende bedden, niet gehinderd wordt.

Het bovenste bed van een stapelbed is voorzien van bedrandbeveiliging, met als hoogte 16cm, te meten vanaf de bovenkant van de matras.

PUUR PRAKTISCH

Juist gepast

Om gemakkelijk te kuisen of een refter in mum van tijd om te toveren tot dagzaal, is het praktisch dat tafels en stoelen stapelbaar zijn. Hiervoor kan je opklapbare tafels en stoelen kiezen of stoelen die gemakkelijk in elkaar schuiven. Het nadeel is wel dat zo'n tafels en stoelen doorgaans duurder zijn en de kans op schade door foutief gebruik vergroot. Een mogelijk alternatief voor stoelen zijn opklapbare banken en voor tafels stevige planken ondersteund door schragen.

Soms is het ook belangrijk rekening te houden met de structuur van de refter, alvorens tafels en stoelen te kopen. Hoe worden de tafels en stoelen best geschikt en welke afmetingen moeten die hebben om een maximale bezetting en een goed zitcomfort voor de groepen te hebben? Hou er ook rekening mee dat stoelen en tafels bij elkaar moeten passen. Stoelen die op een tafelpoot stoten of te laag zit-

Tafels in verschillende vormen maken meerdere schikkingen mogelijk.

ten ten opzichte van het tafelblad, verlagen het zitcomfort aanzienlijk.

Om de toegankelijkheid voor mensen met een handicap te vrijwaren, is er voldoende vrije doorgang nodig tussen het meubilair. Afhankelijk van de situatie varieert de minimale breedte voor rolstoelgebruikers tussen 90 en 150 cm. In de refter, aan het bed en aan kasten is bovendien circulatieruimte voorzien van 150 cm op 150 cm. Voor rolstoelgebruikers staan stapelbedden best haaks op elkaar, zodat in- en uitstappen gemakkelijk kan verlopen.

Amaai, m'n rug

Tafels en stoelen worden sowieso verplaatst. Daarom wordt best over het gewicht gewaakt. Zware tafels en stoelen zijn onhandelbaar en worden sneller verslept met als gevolg dat poten plooiën of gewoon afbreken. Bovendien verhoogt het verplaatsen de kans op schade aan het gebouw, bijvoorbeeld aan de deurstijlen of bij bepaalde types van vloerbekleding.

Verankerd meubilair kan niet verplaatst worden, waardoor de kans op schade verkleint.

Als hulpmiddel bij het transporteren van tafels en stoelen kan je natuurlijk een (zelfgemaakt) karretje of duveltje gebruiken. Hou er wel rekening mee dat ook zo'n karretje extra ruimte inneemt en door groepen dikwijls voor andere doeleinden wordt gebruikt.

Fix-all

Door meubilair te verankeren, verdwijnt de flexibiliteit van het jeugdverblijf. Een refter of slaapzaal omvormen tot dagzaal is dan onmogelijk. Bovendien bemoeilijkt de verankering in bepaalde gevallen het onderhoud. Anderzijds biedt het verankeren ook enkele voordelen. De kans op schade wordt beperkt en de brandveiligheid blijft gegarandeerd omdat de nooduitgang altijd vrij blijft. Bovendien kan het financieel voordelig zijn, omdat het meubilair op die manier als onroerend goed beschouwd wordt en gesubsidieerd kan worden (zie kader).

SUBSIDIERING VAN VAST MEUBILAIR'

Via het decreet 'toerisme voor allen' worden infrastructuurwerken gesubsidieerd. De inrichting van het jeugdverblijf valt hier niet onder, tenzij het meubilair verankerd zit. Ingebouwde kasten, verankerde bedden of beddenbakken worden beschouwd als onroerend goed en kunnen tot maximaal 40 procent gesubsidieerd worden.

Opperuimd staat netjes

Meubilair speelt een belangrijke rol in het onderhoud van het jeugdverblijf en verdient daarom bijzondere aandacht. Efficiënt zijn verankerde meubels op maat die het aantal onbereikbare hoekjes en kantjes in het jeugdverblijf beperkt houden. Een andere mogelijkheid is het verplaatsbaar maken van meubilair. Kies in dit geval voor licht en stapelbaar meubilair of voor de montage van stevige wiel-tjes. Ook het meubilair zelf is best gemakkelijk te onderhouden. Kies bij voorkeur afwasbaar en krasbestendig materiaal.

MEUBILAIR IN HET HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Omdat meubilair in een jeugdverblijf niet altijd gebruikt wordt waarvoor het precies is gemaakt, neem je uit voorzorg best wat maatregelen.

Zo is het verstandig om enkele richtlijnen in het huishoudelijk reglement op te nemen. Er wordt dan gewezen op eventuele schade of onveilige situaties bij oneigenlijk gebruik. Denken we hierbij aan het buitenzetten van niet-waterresistente tafels of het spelen op stapelbedden. Maar je kan ook enkele wensen formuleren, zoals de wijze waarop tafels, stoelen en bedden moeten staan bij het vertrek.

Een huishoudelijk reglement sluit uiteraard het oneigenlijk gebruik niet volledig uit, waardoor bijkomende initiatieven vaak nodig zijn. Staan in bovenstaand voorbeeld tafels regelmatig buiten, dan is de aankoop van wat tuinmeubilair het overwegen waard. Worden ze soms gebruikt als podium, dan zijn ze best stevig, tenzij je een podium voorziet.

Uitbaters aan het woord

DANIE HORREVORST

De Velpe (Bierbeek): principieel erkend - zelfkook

De laatste jaren koop ik stoelen in een kringwinkel, net zoals pannen, potten, bestek en glazen. Hoewel ik een zelfde stijl probeer aan te houden, resulteert dat wel in een allegaartje van stoelen. Een stoel kost in de kringwinkel ongeveer 2 euro. Als een stoel sneuvelt, is dat dus niet zo erg voor mijn budget.

SIGRID VAN MUYLEM

Aan de plas (Brugge): type C - volpension

Voor ons primeren duurzaamheid en onderhoudsgemak. Verder hebben we ook aandacht geschonken aan de toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers. Recent werd daarom geïnvesteerd in een toegankelijke tafel voor rolstoelgebruikers. De vier poten van de tafel zijn uitschuifbaar, zodat de hoogte gemakkelijk aan te passen is. Hieraan hangt een duurder prijskaartje, maar het is toch fijn ook deze doelgroep degelijk te kunnen ontvangen.

FREDERIK DE CLERCQ

De Karmel (Brugge): type C - volpension of zelfkook

Onze zelfgemaakte bedden, bestaande uit dikker hout en geperforeerde multiplex, zijn vastgemaakt aan de grond of muur waardoor verplaatsen onmogelijk is. Qua stoelen hebben we veel variatie de revue zien passeren. De laatste tien jaar kopen we enkel nog houten stoelen met tussen de poten een extra steunlat. Hierdoor zijn ze zeer sterk en toch stapelbaar. Geen enkele stoel vertoont doorheen de jaren tekenen van slijtage of is kapot. Deze stoelen zijn wel niet de goedkoopste in hun soort.

HUGO VAN KERCKHOVEN & MART VOGELS

Bos en Brem (Kasterlee): type A - zelfkook

Onze tafels kochten we in de Hopper winkel. Deze tafels voldoen aan onze verwachtingen en hebben een goede verhouding tussen prijs en kwaliteit.

Voor de stoelen willen we waarschuwen voor de constructie. Onze stoelen hebben een stalen frame waarbij de poten in omgekeerde U-vorm aan de zijkant van de stoelen staan. Op steen- of betonondergrond zijn deze stoelen zeer stevig, maar wanneer ze gebruikt worden in zand of gras, breken de poten gemakkelijk af. Wij hebben dan ook jaarlijks een deel stoelen die gerepareerd moeten worden, waardoor de stevigheid alleen maar vermindert. Met een ander model, waarbij de poten kruiselings onder de zitting doorlopen, hebben we nog nooit problemen ondervonden.

Meubels onder de loep

TAFELS

De keuze van tafels heeft invloed op de uitstraling van het jeugdverblijf. Een jeugdverblijf met een laag comfortniveau kan aan schragen en planken voldoende hebben, wat niet het geval is voor bijvoorbeeld een jeugdverblijf type C in volpensioen. Daar verwacht de klant comfortabele tafels.

TIP:

- Planken die op schragen worden gelegd, worden best voorzien van enkele 'stops'. Zo wordt het schuiven van de platen onmogelijk. Scherpe hoeken kunnen eventueel worden afgerond.
- Ronde tafels zijn gezellig. Nadeel is dat ze de capaciteit van de ruimte beperken. Hetzelfde geldt voor kleine vierkante tafels. Een maximale benutting van de ruimte wordt bereikt met langwerpige tafels. Een andere interessante vorm van tafelblad is een trapezium, omdat meerdere schikkingen mogelijk zijn.
- Voorzie indien nodig de tafelpoten van doppen. Dit voorkomt schade aan de vloer en onaangenaam geluid.

STOELEN

In vrijwel elk jeugdverblijf vind je stoelen. Toch bieden sommige jeugdverblijven zitbanken aan als alternatief. Hiervoor bestaan goede redenen: op een zitbank kunnen meer of minder mensen zitten afhankelijk van de leeftijd. Bovendien is een zitbank ook sneller te verplaatsen. Belangrijkste minpunt: als er geen rugleuning is, daalt het zitcomfort bij langdurig gebruik aanzienlijk. Nog een ander, minder voorkomend, alternatief zijn (bar)krukken.

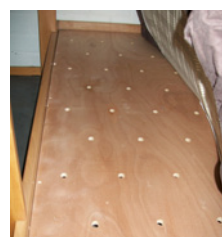

TIP:

- Voorzie indien nodig de stoelpoten van doppen. Dit voorkomt schade aan de vloer en onaangenaam geluid.
- Stoelen met armleuningen verhogen het zitcomfort, maar dit is niet echt noodzakelijk voor het gemiddelde jeugdverblijf.

BEDDEN

Een jeugdverblijf type A moet in principe geen bedden voorzien. Groepen brengen in dit geval een matje, slaapzak of veldbed mee. Anders is het voor een jeugdverblijf type B of C. Die moeten wel bedden voorzien. Onder bedden wordt verstaan: gewone bedden, stapelbedden, beddenbakken of klapbedden.

TIP:

- Als beddenbodem kan een volle plaat, voorzien van ventilatiegaten, gebruikt worden. Een andere mogelijkheid is een lattenbodem. Om te vermijden dat latten uitgehaald worden of breken, worden de latten best met vijzen bevestigd. Metalen netten verliezen op termijn hun spankracht en hangen door.
- De beddenbodem is best 90 cm op 200 cm, omdat in de toekomst in de gewone handel kleinere matrassen niet meer verkrijgbaar zullen zijn. Wie kleinere bedden heeft, kan dan enkel terecht bij een specialzaak waar mousse (polyurethaanschuim) op maat kan worden besteld. Deze mousse kan dan als matras dienen.

MATRASSEN, BEDOVERTREKKEN, KUSSENS EN DEKENS.

Matrassen moeten voorzien zijn van beddovertrekken die afneembaar en afwasbaar zijn. Linnen beddovertrekken volstaan, maar zijn zeer arbeidsintensief omdat ze bij elke groepswissel best worden gewassen. Daarom wordt vaak gekozen voor alternatieve matrasbeschermers die weliswaar wat duurder maar minder arbeidsintensief zijn en voldoen aan de huidige normen rond comfort, brandveiligheid en hygiëne.

TIP:

- Vermeld in het huishoudelijk reglement dat matrassen verplaatsen verboden is.
- Zoek matrassen met volgende kenmerken:
  - matraskern met een hardheid van 40 % en een hoge dichtheid (bijv. 33-37 kg/m³)
  - behandeld tegen bacteriën, schimmels, mijten enz.
  - eventueel brandwerend

- Kies voor een volledig gesloten incontinentiehoes met rits als matrasbeschermer. Hiermee vermijd je kringen op de matras bij bedwateren.

OPBERGKASTEN OF REKKEN

In slaapruidtes moet er voldoende ruimte zijn om bagage op te bergen. Kasten of rekken zijn niet verplicht, maar zijn toch de meest praktische oplossing om materiaal te stockeren. In slaapruidtes garandeert dit bovendien de vrije doorgang van de vluchtwegen, noodzakelijk voor de brandveiligheid.

TIP:

- Voor kasten en rekken wordt best gekozen voor betonplex of wervastevaste multiplex. Deze zijn krasbestendiger dan bijvoorbeeld witte formica.
- Kies hoofdzakelijk voor open kasten. Dit bespaart de groep en jezelf veel tijd bij de opkuis. Bovendien is schade aan kastdeuren zo uitgesloten.
- Het voorzien van enkele gesloten kasten met slotjes biedt wel een meerwaarde. Daarin kunnen waardevolle producten of medicijnen bewaard worden.
- Vanuit hygiënisch oogpunt zijn kasten in de keuken best afsluitbaar met een deur of rolluik.
- Plaats rekken op diverse hoogtes, zodat ook kleine kinderen ervan gebruik kunnen maken.
- Om te vermijden dat de onderste legplank als opstap dient, kan de plank hoger starten of dieper liggen.

TUINMEUBILAIR

Bij mooi warm weer is buiten zitten leuker dan binnen. De aanwezigheid van tuinmeubilair is dan meegenomen. Tuinmeubilair kan langere tijd buitenstaan omdat het beter bestand is tegen temperatuurschommelingen en vochtigheid dan de gebruikelijke tafels en stoelen.

TIP:

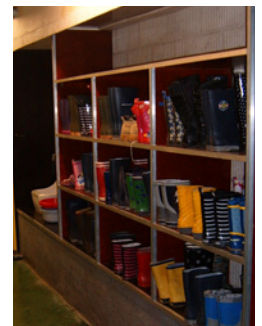
- Het tuinmeubilair is best afgestemd op de capaciteit van het jeugdverblijf.
- Een alternatief voor tuinmeubilair is een gezellige zitput of zitkring.
- Kies roestvrije vijzen en bouten of andere hechttingsvormen.
- Om niet in de bodem te zakken, vermijd je smalle poten.

KAPSTOKKEN, SCHOENREKKEN

Kapstokken en schoenrekken plaatsen aan de in- en uitgangen van het jeugdverblijf is praktisch.

TIP:

- Voorzie kapstokken op verschillende hoogtes.
- Bescherm de haken van de kapstokken zodat verwonden onmogelijk wordt.
- Kapstokken en schoenrekken labelen met cijfers of figuurtjes maakt het voor kinderen gemakkelijker om hun gerief terug te vinden.

ZETELS EN SALONTAFELS

Wie plaats heeft, kan met één of meerdere zetels en eventueel een salontafel de aantrekkelijkheid van zijn jeugdverblijf verhogen.

TIP:

- Qua onderhoud genieten (namaak)lederen zetels de voorkeur op stoffen versies, omdat deze afwasbaar zijn.
- Kies voor een stevige salontafel. Dit kan eventueel zelf worden gemaakt door het inkorten van de poten van een gewone tafel.
- Zetels hebben een korte levensduur en nemen, in verhouding tot het aantal mensen dat kan zitten, veel ruimte in beslag.

Uitbater-schrijnwerker aan het woord

Lieven Van den Heuvel, verantwoordelijke van de Caernhoeve in Essen

De gebruikte zijpanelen zijn hoog genoeg, zodat extra bedrandbeveiliging niet nodig is.

In de poten van de bedden wordt een gat voorzien voor een ijzeren staaf.

Lieven Van den Heuvel baat samen met Nicole Elst reeds 12 jaar de Caernhoeve uit. Het domein in Essen telt drie afzonderlijke entiteiten. Twee jeugdverblijven zijn van het type A en hebben een binnencapaciteit van respectievelijk 60 en 30 personen. Het derde en kleinste jeugdverblijf, met een maximale binnencapaciteit van 16 personen, is een type B. Enkele meubels voor het jeugdverblijf werden in de schrijnwerkerij van Lieven gemaakt.

Welk meubilair heb je zelf gemaakt?

De bedden, de tuinbanken en de opbergkasten werden zelf gefabriceerd. Tafels en stoelen niet, die heb ik 9 jaar geleden gekocht. Deze tafels en zitbanken worden op zo'n grote schaal gemaakt dat ik het in de schrijnwerkerij onmogelijk zelf maak tegen eenzelfde of lagere prijs.

Ben je dan tevreden over de kwaliteit van de meubels die je aangekocht hebt?

Ja, de tafels en zitbanken zijn stevig en zeer gemakkelijk op te bergen. Enkel het blad van de tafels, gemaakt uit Noors grenen, werd al eens afgeschuurd en opnieuw vernist.

Waarom heb je niet alle meubilair gekocht?

Het probleem is vaak de stevigheid. In de handel vind je geen bedden, kasten of tuinmeubels die geschikt zijn voor een jeugdverblijf. Mijn zelfgemaakt meubilair ziet er ongeveer hetzelfde uit als in de handel, maar de constructie is anders. Het is gemonteerd met diverse houtbewerkingstechnieken, geschroefd en gelijmd. Door deze drie bewerkingen is het meubilair veel steviger.

Moet je voor de houtbewerkingstechnieken speciaal werkmateriaal hebben?

Voor het monteren van een bed of stapelbed gebruiken we een 'pen- en gatverbinding', wat niet evident te realiseren is met eenvoudig werkmateriaal. De 'half hout bewerking' daarentegen is voor lichter constructiewerk en kan gemakkelijker zelf worden uitgevoerd.

Door de verbindingen aan elkaar te lijmen, wordt het meubilair nog veel steviger. Watervaste houtlijm is trouwens sterker dan schroeven.

Kan het hout ergens op maat worden gezaagd en bewerkt?

Houthandels zagen het hout op maat, maar het verder bewerken zoals bijvoorbeeld frezen, gebeurt minder. Hiervoor kan je eventueel terecht bij de schrijnwerker. De afwerking kan je daarna gerust zelf doen.

"Blinkende vernis is sterker dan matte vernis en heeft dus een langere levensduur."

Welk hout gebruik je best voor meubilair?

Mijn tuinbanken zijn gemaakt uit Canadees grenen, in de handel te vinden onder de naam CLS. Dit grenen wordt op grote schaal aangekocht en is hierdoor qua prijs en kwaliteit goed. Bovendien zitten er standaard vier afgeronde hoeken aan. Jaarlijks moet het wel behandeld worden om de levensduur te verlengen. Wie weinig tijd heeft, kiest beter teak. Teak is onderhoudsvriendelijker, maar een klasse duurder. Voor de bedden en de opbergvakken werd Fins grenen gebruikt. Dit hout is frisser van kleur. Een andere houtsoort geschikt voor meubels en niet zo duur is beuk.

Koop je het hout in een doe-het-zelfzaak?

Nee, altijd in een houthandel. Het materiaal dat ze er verkopen is altijd een klasse hoger, gunstig qua prijs en met een goede service.

Behandel je het hout?

Het hout wordt vernist of gebeitst. De bedden kregen een laag blinkende PU (Poliurethaan) vernis. Blinkende vernis is sterker dan matte vernis en heeft dus een langere levensduur met minder

Materiaalkeuze

onderhoud als gevolg. Voor tuinmeubilair gebruik ik beits vermengd met vernis. Dit product is zo in de handel verkrijgbaar.

Welke afmetingen hanteer je voor een bed?

De afmetingen zijn gelijkaardig met die van een gewoon bed: 200 op 90 cm zodat alle standaardmatrassen erin passen. Enkel de lengte van de poten verschilt, omdat ik enkele bijzondere eisen had bij het ontwerp. Ik vond het belangrijk dat elk bed gelijk - dit vereenvoudigt en versnelt het maken - en stapelbaar was. Hierdoor ligt de matras hoger en lopen de poten langer door. Als ze als stapelbed worden gebruikt kan elk bed zowel onderaan als bovenaan gebruikt worden.

Hoe wordt het bovenste bed aan het onderste vastgemaakt?

Geen enkel stapelbed kan door een deur. Daarom werd in elk uiteinde van de poten een gat voorzien voor een ijzeren staaf. Zo kunnen ze gemakkelijk ge(de)montereerd worden en blijft het toch stevig.

Waarop ligt de matras?

Onder de matrassen ligt een grenen multiplex. Verluuchttingsgaten zijn niet voorzien. Dat blijkt niet nodig.

Hoe is de bedrandbeveiliging en het trapje bevestigd?

De gebruikte zijpanelen zijn 15 cm hoog, waardoor een extra bedrandbeveiliging niet nodig is.

Hoelang duurt het maken van een bed?

Hoe meer bedden, hoe sneller een bed gemaakt is omdat het instellen van de machines de tijdsvreter is. Een particulier mag al snel twee dagen per bed rekenen.

Wat is de kostprijs?

Tien bedden kosten zonder btw net geen 400 euro.

Meubilair wordt gemaakt, behandeld en verhandeld in diverse materialen en producten. Om een bewuste keuze te maken, is het belangrijk de producteigenschappen tegenover elkaar af te wegen. We zetten de meest voorkomende materialen en producten op een rijtje.

HOUT

Massief hout is gemakkelijk zelf te bewerken en te herstellen. Hout voelt warm aan, wat de gezelligheid ten goede komt.

Een houtsoort wordt gekozen op basis van het toepassingsgebied. Voor tuinmeubilair, een buitentoepassing, wordt gekozen voor massief hout met een hoge hardheid. Tropisch hardhout, te verkrijgen in diverse soorten, is hiervan een gekend voorbeeld, maar vanuit ecologisch standpunt beter te mijden. Milieuvriendelijker is thermisch behandeld inlands hout met FSC-label. Door de hittebehandeling wordt het hout opgewaardeerd en gelijkwaardig met tropisch hardhout. Als houtsoort wordt hiervoor vuren of grenen gebruikt. De hardheid van ander massief hout zoals beuk of eik voldoet zonder behandeling niet voor buitentoepassingen en moet eveneens thermisch behandeld worden. In de praktijk gebeurt dit zelden omwille van de hoge kostprijs. Thermisch behandeld hout is ten slotte milieuvriendelijker dan geïmpregneerd grenen omdat geen toxische stoffen gebruikt worden.

Voor binnentoepassingen hangt de houtkeuze af van de houtstructuur. Deze bepaalt o.a. de sterkte van het hout, in vaktermen omschreven als de mechanische eigenschap van hout. Hout met barsten en knopen verliest aan sterkte en draagkracht, waardoor elke houtconstructie verzwakt of moet gecompenseerd worden door een groter volume. Ook voor de afwerking is de houtstructuur belangrijk. Hout met korte vezels splintert minder snel, waardoor schaven en schuren gemakkelijker is.

Nog een belangrijke eigenschap is de houtvochtigheid. Deze bepaalt de vormvastheid van hout. Hoe droger, hoe minder het hout gaat zwellen of krimpen. Thermisch behandeld hout is vormvast, maar ook oven- of winddroog hout is voldoende droog voor binnengebruik.

PLAATMATERIALEN

Massieve platen

Massieve platen bestaan uit in de lengte en de breedte aan elkaar gelijmde massieve stroken hout. De massieve platen zijn te krijgen in één of drie lagen. Een massieve plaat is bijvoorbeeld uiterst geschikt als tafelblad.

Als grondstof kan rubberwood gebruikt worden. Rubberwood wordt ontgonnen nadat de latexproductie van de rubberboom stopt. Het hout heeft dezelfde mechanische eigenschap als beuk of eik en heeft korte vezels wat de afwerking ten goede komt.

Massieve platen zijn ook nog in een tiental andere grondstoffen verkrijgbaar maar tegen een hogere verkoopprijs.

Multiplex, WBP

Multiplex bestaat uit meerdere laagjes houtfijneer welke kruiselings over elkaar gelijmd en geperst worden. Als daarvoor een water- en kookvaste lijm gebruikt wordt, spreken we van WBP (water en boiled proof). WBP is, ondanks deze watervaste lijm, niet geschikt voor buiten. Een duurere variant van WBP die wel geschikt is voor buitentoepassingen, is garantiemultiplex. Multiplex wordt in veel jeugdverblijven gebruikt als beddenbodem.

OSB (Oriented Strand Board)

OSB bestaat uit gelijmde stukken fijneerhout, wat zeer dun hout is. OSB heeft dezelfde mechanische eigenschappen als multiplex maar is doorgaans goedkoper. OSB kan daarom eveneens als beddenbodem gebruikt worden.

Spaanderplaten

Spaanderplaten bestaan uit 60 % houtsnippers en 40 % lijm en worden onder druk verlijmd. De aankoop is relatief goedkoop. Daar staat tegenover dat de platen minder stevig zijn.

Deze platen worden veelal gebruikt in vast meubilair, meestal als drager voor melamine, laminaat of fineer.

MDF (medium-density fibreboard)

MDF is een plaatmateriaal samengesteld uit 40 % houtsnippers en 60 % lijm en eveneens geperst onder een bepaalde temperatuur en druk. MDF is een typische meubelplaat. Ofwel wordt ze bruut gebruikt en vernist, ofwel dient ze als drager voor melamine, laminaat of fineer.

Tips bij de aankoop van plaatmateriaal:

- Hoe minder lijm, hoe milieuvriendelijker het product.
- Kies liefst voor lijm die formaldehydevrij, watervast en brandvertragend is. Formaldehyde is een toxisch gas dat ook na de plaatsing nog vrijkomt uit de platen.
- De druk waaronder de OSB, spaanderplaten en MDF worden samengeperst, bepaalt de kwaliteit. Een plaat samengeperst onder een druk vanaf 700 kg is goed om te schroeven. Deze platen zijn vaak niet verkrijgbaar in een doe-het-zelfzaak, maar wel in de houthandel.
- De houtvochtigheid van plaatmateriaal is beperkt omdat het hout voor het lijmen werd gedroogd. In droge ruimtes zal het hout dus weinig zwellen of krimpen. In vochtige ruimtes daarentegen kunnen niet behandelde multiplex, OSB, spaanderplaten en MDF wel zwellen.
- Plaatmateriaal kan zelf worden bewerkt, hersteld en geschilderd.
- Voor een mooie afwerking van plaatmateriaal wordt gekozen voor massieve platen of MDF.
- Op alle plaatmateriaal kan fineerhout naar keuze worden aangebracht.

HPL (HIGH PRESSURE LAMINATE)

HPL, beter gekend onder de naam volkern, bestaat uit meerdere lagen met fenolhars geïmpregneerd kraftpapier, die onder hoge druk en temperatuur zijn samengesteld. Dit materiaal is hard en slijtvast, maar zonder geschikte machines niet zelf te bewerken. HPL wordt vooral gebruikt voor meubilair in vochtige ruimtes zoals sanitair.

METAAL

Metaal is stevig en duurzaam. Enkel wie kan lassen, kan het materiaal bewerken en herstellen. Gezien de hardheid van het materiaal brengt metaal gemakkelijk schade toe. Metaal voelt koud aan en creëert vaak een ongezellige sfeer. Schilderen is wel mogelijk.

PLASTIEK

Er bestaan honderden verschillende soorten plastic in allerlei toepassingen. Hierdoor kan de kwaliteit sterk verschillen. Goedkopere soorten plastic kunnen onder invloed van de zon vervormen, verkleuren en worden sneller broos. Goede kwaliteit heeft dus een duurder prijskaartje.

Noch op het vlak van duurzaamheid, noch op het vlak van gezelligheid is plastic aan te raden. Toch kunnen bepaalde toepassingen de aankoop rechtvaardigen. Herstellen van beschadigd plastic is onmogelijk.

GLAS

Glas wordt in meubilair vaak verwerkt. Denken we aan kastdeuren of glazen bijzet- of salontafels. Voor een jeugdverblijf is dit echter weinig geschikt omdat glasbreuk niet uit te sluiten is en de kans op bijkomende kwetsuren toeneemt, tenzij veiligheidsglas gebruikt wordt. Veiligheidsglas voorkomt kwetsuren door z'n breekgedrag. Ofwel valt het uiteen in kleine korrels ofwel houdt folie het glas bij elkaar.

VERNISSEN OF OLIËN?

Om hout of plaatmateriaal een extra bescherming te geven, wordt vernis of olie gebruikt. Vernis is een synthetische beschermingslaag die bovenop het hout of plaatmateriaal wordt aangebracht. Olie daarentegen dringt in de poriën waardoor het een dieptebescherming krijgt. Om de poriën daarna af te sluiten wordt was gebruikt. De combinatie olie en was zorgt voor een hard geheel dat een degelijke bescherming biedt.

KLEUREN

Hout en plaatmateriaal kleuren kan door te beitsen of te verven. Beits is een product met kleurpigment dat door het hout of plaatmateriaal wordt geabsorbeerd. Door deze behandeling blijft de houtstructuur zichtbaar. Met verf breng je een kleurlaag aan bovenop het hout of plaatmateriaal. De houtstructuur wordt onzichtbaar. Zowel beits als verf zijn te verkrijgen in een milieuvriendelijke versie, vaak in gespecialiseerde zaken.

Met dank aan:
Mathy Bevernage van De Noordboom voor de informatie m.b.t. hout, plaatmateriaal, verf, olie en vernis.